

Kaderbrief 2018-2021

500 jaar Ooststellingwerf!

Toelichting voorkant:

In 1504 werd Stellingwerf een Friese grietenij ('gemeente'). Lyckele Ebelens of Eebles was vanaf 1505 de eerste grietman ('burgemeester') van Stellingwerf, en in dienst van George, zoon van Albrecht. In 1515 verkocht George Friesland aan Karel V, hij zorgde ervoor dat Floris van Egmond stadhouder werd. Lyckele Ebelens bleef George en Karel V steeds trouw, ook toen de hebzuchtige hertog van Gelre heel Friesland in handen wilde krijgen. De Geldersen plunderden in 1514 Lyckeles stins onder Nijeholtpade, en vernielden die in 1515.

In 1517 wordt Stellingwerf verdeeld in de grietenijen Stellingwerf-Oosteinde en Stellingwerf-Westeinde. Johannes Koenes wordt in of na 1517 vermoedelijk de eerste grietman van Ooststellingwerf. Op 18 februari 1517 maakte de nieuwe stadhouder Lyckele Ebelens niet alleen grietman van Schoterland, maar ook van westelijk Stellingwerf. Dat gebeurde als een vorm van beloning en compensatie voor de geleden schade. Zijn grietmansschap werd bovendien erfelijk. In 1524 bevestigde Karel V alles nog eens. Als familienaam kwam 'Lycklama à Nijeholt' in gebruik.

In 2017 vieren we dat de gemeente Ooststellingwerf 500 jaar bestaat.

Voor meer informatie verwijzen we naar de website <http://www.500jaarootstellingwerf.nl>.

Bron: Stellingwarver Schrieversronte te Oldeberkoop

gemeente ooststellingwerf

Colofon:
Uitgave gemeente Ooststellingwerf
't Oost 11
Postbus 38
8430 AA Oosterwolde
Telefoon: (0516) 566 222
E-mailadres: gemeente@ooststellingwerf.nl
Samenstelling en informatie: Afdeling Klant & Organisatie, team BV, cluster Planning & Control
Lay-out voorkant: Pauline van Bruggen

Oosterwolde, april 2017

Inhoud

1. Meerjarenperspectief 2018 - 2021	3
1.1 Inleiding	4
1.2 Stand van zaken.....	5
1.3 Overige ontwikkelingen	8
2. Meerjarige lokale lastenverlichting 2017 - 2021	11
2.1 Inleiding	11
2.2 Lastenverlichting rioolheffing (inclusief gevolgen rente)	11
2.3 Lastenverlichting afvalstoffenheffing	12
3. Uitgangspunten (inclusief lokale lasten)	13
3.1 Lonen en prijzen	14
3.2 Algemene uitgangspunten	15
3.3 Gemeentelijke belastingen en heffingen.....	16

1. Meerjarenperspectief 2018 - 2021

Samenvatting

In de Programmabegroting 2017-2020 zijn de beleidskaders uit het Coalitieakkoord 2014-2018 'Samen Voortbouwen' voor de planperiode 2015 tot en met 2018 vastgelegd. Het jaar 2017 is het laatste volledige begrotingsjaar van deze coalitie.

Het kabinet wijzigt de precariobelasting op nutsbedrijven per 1 juli 2017. Dit besluit heeft verstrekkende gevolgen voor het begrotingsperspectief vanaf 2022. We stellen een jaarlijkse stapsgewijze afbouw voor vanaf 2017 van de structurele opbrengst van €1,232 miljoen. Vanaf 2022 ramen we geen opbrengst precariobelasting meer.

Met ingang van de begroting 2018 moeten gemeenten volgens het BBV de rente omslaan over de taakvelden. We hebben te maken met een fors nadelig resultaatseffect van €1,3 miljoen. We kunnen dit voor een groot deel opvangen door een structureel voordeel van €526.000 naar aanleiding van de uitkomsten van de Jaarstukken 2016 in te zetten. Voor het verder afbouwen van onze leningenportefeuille is een structureel bedrag van €788.000 beschikbaar. Dit bedrag is niet meer nodig.

Bij de Programmabegroting 2017-2020 is besloten in 2017 verschillende scenario's 'verlaging lokale lastendruk' met u door te nemen. Dit combineren we met de budgettaire gevolgen als gevolg van de invoering notitie Rente (BBV) per 2018. In deze kaderbrief is een voorstel opgenomen voor meerjarige lokale lastenverlichting 2017-2021 voor rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Het fonds Ooststellingwerf is succesvol. Gezien het succes en enthousiasme van de inwoners van onze gemeente stellen we voor het fonds Ooststellingwerf te continueren voor de periode 2018-2021. We wachten eerst de evaluatie af alvorens we komen met een voorstel.

Afgelopen jaren hebben we veel ervaring opgedaan met vormen van burgerparticipatie. Inmiddels willen we nog een stap verder gaan door actief in te zetten op overheidsparticipatie.

De begrotingsruimte is tot en met 2020 structureel positief. Echter vanaf jaarschijf 2020 komt de begrotingsruimte onder druk te staan. Vanuit dit begrotingsperspectief bezien stellen we voor het (financiële) uitgangspunt voor deze kaderbrief en Programmabegroting 2018-2021 ten opzichte van de Programmabegroting 2017-2020 niet bij te stellen. De jaarschijven 2018 en 2019 moeten structureel en reëel in evenwicht zijn. Het is gewenst dat de jaarschijven 2020 en 2021 ook structureel en reëel in evenwicht zijn.

Het bestaande en breed gedragen behoedzame financiële beleid is ook de komende jaren ons uitgangspunt. We blijven ons inzetten om een solide financiële koers vast te houden.

1.1 Inleiding

We liggen op koers bij de realisering van ons coalitieakkoord 2014-2018 'Samen Voortbouwen'. Het jaar 2017 is het laatste volledige begrotingsjaar van deze coalitie. Op 21 maart 2018 vinden de verkiezingen voor de gemeenteraad plaats.

Begrotingsruimte

De begrotingsruimte voor de periode 2017-2020 is structureel en reëel in evenwicht. Na publicatie van de September- en Decembercirculaire 2016 van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is het gepresenteerde begrotingsperspectief naar boven bijgesteld. Deze uitkomst is positiever dan onze verwachting, zoals we die vorig jaar aan u hebben gepresenteerd. In paragraaf 1.2.7 'Begrotingsperspectief 2018-2021' presenteren we de (structurele) budgettaire effecten, zoals die in de paragrafen 1.2.2 'Gefaseerde afbouw opbrengst precariobelasting en 1.2.3 'Budgettaire gevolgen invoering notitie Rente (BBV) per 2018' zijn verwoord. De structurele begrotingsruimte is hierdoor voor de komende vier jaar behoorlijk naar beneden bijgesteld.

€ 5,7 miljoen

Vanuit de visie voor Ooststellingwerf heeft u bij de Programmabegroting 2017-2020 € 5,7 miljoen nieuw eenmalig beleid beschikbaar gesteld voor de komende vier jaar. Een bedrag van € 4,734 voor nieuwe eenmalige bestedingen en € 950.000 voor meerjarige lokale lastenverlichting. Hierbij hebben we ons gericht op de thema's werkgelegenheid en leefbaarheid. De projecten en bestedingen nieuw eenmalig beleid zijn onlangs gestart en zijn volop in uitvoering. O.a. het uitvoeringsprogramma Omgevingswet, het uitvoeringsprogramma Biobase Economy, het jubileum 500 jaar Stellingwerven, de breedband internetaansluiting en het project Mader.

Belastingen

Bij de behandeling van de Programmabegroting 2017-2020 hebben we u toegezegd dat we u bij de Kaderbrief 2018-2021 informeren over de wijze van invulling van de meerjarige lokale lastenverlichting € 950.000. Deze lastenverlichting is vooral gericht op verlaging van de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. In hoofdstuk 2 ontvangt u hierover voorstellen voor de periode 2017-2021. Verder hebben we in de programmabegroting aangegeven dat we komen met een uitgewerkt voorstel voor een gefaseerde afbouw van de opbrengst precariobelasting. In dit hoofdstuk (paragraaf 1.2.2) vindt u een nadere uitwerking.

Programma's

Bij de Kaderbrief 2017-2020 en de Programmabegroting 2017-2020 zijn de programma's geactualiseerd (inclusief € 5,7 miljoen nieuw eenmalig beleid). Het huidige meerjarenperspectief per programma (mede vanuit de visie Ooststellingwerf: thema's werkgelegenheid en leefbaarheid) is nog steeds actueel. Daarom kan naar onze mening een actualisatie van de programma's (de 4 W vragen) bij de kaderbrief achterwege blijven. De actualisatie van de programma's en thema's pakken we op bij de presentatie van de Programmabegroting 2018-2021.

In hoofdstuk 3 leggen we de uitgangspunten ter vaststelling aan u voor om de begrotingscyclus verder uit te kunnen voeren. De afspraken uit het coalitieakkoord zijn hierbij leidend.

1.2 Stand van zaken

1.2.1 Bijgestelde begrotingsperspectief 2017-2020

Voor 2017 hebt u een sluitende begroting zonder lastenverzwaring vastgesteld. Het gepresenteerde begrotingsperspectief 2017-2020 in de programmabegroting is na publicatie van de September- en Decembercirculaire bijgesteld. Medio januari hebt u hierover een brief ontvangen. Het bijgestelde begrotingsperspectief 2017-2020 is in deze brief gepresenteerd. Het begrotingsperspectief voor de hele planperiode van vier jaar is structureel positief.

		bedragen x € 1.000		
Begrotingsperspectief 2017-2020	Begroting 2017	MJB 2018	MJB 2019	MJB 2020
Voorgesteld begrotingsperspectief 2017-2020 na septembercirculaire 2016	732	1.236	1.418	1.195
Uitkomst Decembercirculaire 2016	239	101	97	115
Compensaties Decembercirculaire 2016	- 256	- 119	- 114	- 114
Totaal begrotingsperspectief 2017-2020 na Decembercirculaire 2016	715	1.218	1.401	1.196

1.2.2 Gefaseerde afbouw opbrengst precariobelasting

Het kabinet wijzigt de precariobelasting voor nutsbedrijven per 1 juli 2017 (dat deel voor kabels en leidingen voor de nutsbedrijven gaat onder de vrijstellingen vallen). Voor gemeenten die op 10 februari 2016 een verordening met tarief hadden vastgesteld voor precariobelasting op kabels en leidingen geldt een overgangstermijn tot 1 januari 2022. Dat geldt ook voor Ooststellingwerf. We stellen voor elk jaar tot en met 2021 de geraamde opbrengst van € 1,232 miljoen te blijven heffen tegen het door u vastgestelde tarief van € 2,18 per m1. De afschaffing heeft ook gevolgen voor de voorgenomen tariefsverhogingen precariogelden voor de periode 2017 tot en met 2019 van € 0,05 per jaar. De verhogingen kunnen geen doorgang meer vinden. De (meerjaren)begroting 2017-2020 wijzigen we bij de eerste marap 2017.

Het besluit tot wijziging heeft verstrekkende gevolgen voor het begrotingsperspectief vanaf 2022. Daarom stellen we voor tijdig budgettair te anticiperen op het wegvallen van € 1,232 miljoen. We stellen een jaarlijkse stapsgewijze afbouw van de structurele opbrengst voor. De structurele opbrengst precariobelasting zetten we vanaf 2017 tot en met 2021 in vijf stappen om naar incidenteel geld. In 2017 starten we met € 246.000. Jaarlijks vermeerderen we dit bedrag met € 246.000, oplopend naar € 1,232 miljoen in 2021.

Jaarlijks (tot en met 2021) kunt u deze middelen inzetten voor incidentele bestedingen. We verwachten dat we met deze geleidelijke afbouw het forse budgettaire nadeel binnen ons structurele begrotingsperspectief 2017-2021 kunnen opvangen.

1.2.3 Budgettair gevolgen invoering notitie Rente (BBV) per 2018

In 2016 is besloten om de voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) te vernieuwen. Deze vernieuwingen zijn – op één na – verwerkt in de Programmabegroting 2017-2020. De vernieuwing van het onderdeel Rente is nog niet verwerkt in de begroting. Met ingang van de begroting 2018 moeten gemeenten volgens het BBV de rente omslaan over de taakvelden met behulp van een zgn. renteomslagpercentage (ROP). Een en ander staat beschreven in de notitie Rente 2017 van commissie BBV.

Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie).

Sinds een jaar of tien middelen we de rente niet meer, maar rekenen we per investering de geldende dagrente van de BNG toe. Het ROP is een gemiddeld percentage. Dit omslagpercentage (huidige berekening is 0,6%) ligt vele malen lager dan het percentage waar we mee rekenden (gemiddeld 4,73%) (m.n. in de riolering).

Deze verplichte nieuwe methode met behulp van een ROP heeft voor onze gemeente een grote financiële impact voor de toe te rekenen rente en de afschrijvingslasten. Vooral ten aanzien van de doorberekening van rentelasten aan investeringen van kostendekkende activiteiten (afval en met name riool) en onderwijsinvesteringen heeft dit grote budgettaire gevolgen. Deze investeringen zijn in onze boekhouding opgenomen op annuïteitbasis. In hoofdstuk 2 'Meerjarige lokale lastenverlichting 2017-2021' komen we hierop bij het onderdeel lastenverlichting rioolheffing op terug.

We hebben te maken met een nadelig resultaatseffect van € 1,3 miljoen. € 935.000 nadeel door de wijziging in de toe te rekenen rente en € 403.000 nadeel doordat we bij de annuïtaire afschrijvingen rekening moeten houden met het ROP.

We kunnen dit voor een groot deel opvangen door een structureel voordeel van € 526.000 naar aanleiding van de uitkomsten van de Jaarstukken 2016. Voor het verder afbouwen van onze leningenportefeuille is een bedrag van € 788.000 beschikbaar. Dit bedrag hoeft niet beschikbaar te blijven. We stellen voor beide bedragen volledig in te zetten ter dekking van de budgettaire gevolgen (€ 1,3 mln. nadeel) invoering notitie Rente (BBV) per 2018.

1.2.4 Herziening financiële verhoudingen Gemeentefonds

In de Mei- en Septembercirculaire 2016 zijn we geïnformeerd over het traject herziening financiële verhoudingen waartoe in het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) van 28 april 2016 is besloten. Het herzieningstraject richt zich op de financiële verhouding tussen het Rijk en de gemeenten en specifiek op de verdeling van het gemeentefonds. De ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens de normeringssystematiek (trap op trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering.

Hierbij krijgen in ieder geval de volgende sub thema's een plek:

- faciliteren van regionaal-economische ontwikkelingen;
- prikkelwerking in de verdeling;
- vereenvoudigen van de verdeling.

Onderzocht wordt of aanpassingen in de uitgangspunten van de verdeelsystematiek nodig zijn, zoals deze nu gelden volgens de Financiële-verhoudingswet. Een aantal varianten wordt uitgewerkt waardoor inzicht ontstaat in de consequenties van het hanteren van verschillende uitgangspunten. Hierbij wordt ook de samenhang met het lokaal belastinggebied gezien. De voor- en nadelen van deze varianten worden in kaart gebracht (zowel kwalitatief als kwantitatief) zonder hieraan een politiek waardeoordeel te koppelen. De analyse mondt uit in een rapportage die in het voorjaar van 2017 wordt aangeboden aan de Tweede Kamer.

1.2.5 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen om tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit in gevaar komt. Het gaat om de relatie tussen de (financiële) weerstandscapaciteit en alle risico's die de gemeente loopt en die niet zijn afgedekt door voorzieningen en verzekeringen. De benodigde weerstandscapaciteit wordt vastgesteld aan de hand van een risico-inventarisatie.

De risico's zijn grotendeels in de begroting afgedekt. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt bijna € 2 miljoen (Jaarstukken 2016). De beschikbare weerstandscapaciteit is per 31 december 2016 17,9 miljoen. Dit bestaat uit de algemene reserve van € 12,7 miljoen (exclusief het bodembedrag van € 3 miljoen) en de bestemmingsreserves van € 5,2 miljoen (totaal bestemmingsreserves € 16,5 miljoen minus reserve sociaal

domein € 8,1 miljoen en algemene reserve grondexploitatie € 3,2 miljoen). Het weerstandsvermogen is voldoende om de risico's af te dekken.

Naast de beschikbare weerstandscapaciteit van € 17,9 miljoen is er nog de algemene buffer van € 3 miljoen (als onderdeel van de algemene reserve). Deze beide gecombineerd maakt dat in relatie tot de omvang van de activiteiten er voldoende buffer aanwezig is voor het opvangen van de risico's.

1.2.6 Resultaat jaarstukken 2016

De jaarrekening 2016 sluit met een positief saldo na bestemming van € 2,662 miljoen. Een bedrag van € 361.000 is specifiek bestemd voor een tweetal onderwerpen, milieubeleid en vergunninghouders. Bij de behandeling van de Jaarrekening 2016 stellen we voor € 2,301 miljoen toe te voegen aan de Algemene reserve.

De verwachte stand van de Algemene reserve per 31 december 2017 is € 17,959 miljoen (inclusief het resultaat Jaarrekening 2016 van € 2,301 miljoen). In dit bedrag is opgenomen € 3 miljoen als bodembedrag en € 1,961 miljoen voor de benodigde weerstandscapaciteit. Daarnaast wordt een meerjarig beslag (2017–2020) gelegd op de Algemene reserve van totaal € 7,235 miljoen. Het minimale niveau van de Algemene reserve voor de komende jaren is € 12,196 miljoen. Een bedrag van € 5,763 is vrij besteedbaar.

1.2.7 Begrotingsperspectief 2018-2021

De (structurele) budgettaire effecten, zoals die hierboven in de paragrafen 1.2.2 'Gefaseerde afbouw opbrengst precariobelasting' en 1.2.3 'Budgettaire gevolgen invoering notitie Rente (BBV) per 2018' zijn verwoord, leiden tot het volgende begrotingsperspectief 2018-2021:

	bedragen x € 1.000			
	MJB 2018	MJB 2019	MJB 2020	MJB 2021 *)
Begrotingsperspectief na Decembercirculaire 2016	1.218	1.401	1.196	1.196
Gefaseerde afbouw opbrengst precariobelasting	- 492	- 738	- 984	- 1.230
Nadeel afschaffing precario voorgenomen tariefsverhogingen vanaf 2017	- 56	- 84	- 84	- 84
Budgettaire gevolgen invoering notitie Rente per 2018 (BBV):				
Nadeel rente en afschrijvingen	- 1.333	- 1.333	- 1.333	- 1.333
Inzet structureel budget herfinanciering	788	788	788	788
Inzet structurele voordelen nav uitkomsten jaarrekening 2016	526	526	526	526
Bijgesteld begrotingsperspectief 2018-2021	651	560	109	- 137

*) Het perspectief voor 2021 is nog niet bekend. Voorlopig gaan we uit van hetzelfde bedrag van de raming 2020.

De structurele begrotingsruimte voor de komende vier jaar is ten opzichte van het eerder gepresenteerde begrotingsperspectief 2017-2020 door invoering van nieuwe wetgeving (nieuwe BBV – rente en wijziging precariobelasting op nutsbedrijven) behoorlijk naar beneden bijgesteld. De begrotingsruimte is tot en met 2020 structureel positief. Echter vanaf jaarschijf 2020 is komt de begrotingsruimte onder druk te staan. Het bijgestelde begrotingsperspectief 2018-2021 is het budgettaire vertrekpunt bij het opstellen van de Programmabegroting 2018-2021.

Vanuit dit begrotingsperspectief bezien stellen we voor het (financiële) uitgangspunt voor deze kaderbrief en Programmabegroting 2018-2021 ten opzichte van de begroting 2017-2020 niet bij te stellen. De jaarschijven 2018 en 2019 moeten structureel en reëel in evenwicht zijn. Het is gewenst dat de jaarschijven 2020 en 2021 eveneens structureel en reëel in evenwicht zijn. De economische vooruitzichten voor 2017 en volgende jaren zijn positief. Echter onzekere rijksfinanciën (nieuw kabinet) en veranderende spelregels binnen het sociale domein kunnen behoorlijke schommelingen veroorzaken.

Bij de Programmabegroting 2017-2020 is € 5,7 miljoen nieuw eenmalig beleid beschikbaar gesteld voor de komende vier jaar. De uitvoering van deze projecten/werkzaamheden zijn gestart en volop in uitvoering. De uitvoering hiervan legt een behoorlijk beslag op de beschikbare ambtelijke capaciteit. Daarnaast zijn in 2018 gemeenteraadsverkiezingen. De (nieuwe) coalitie zal naar verwachting in het op te stellen coalitieakkoord 2018 – 2022 budgettaire wensen en de voornemens naar voren brengen. Daarom stellen we voor een pas op de plaats maken met voorstellen nieuw beleid. Het bestaande en breed gedragen behoedzame financiële beleid is ook de komende jaren ons uitgangspunt. We blijven ons inzetten om een solide financiële koers vast te houden.

1.3 Overige ontwikkelingen

1.3.1 Continuering Fonds Ooststellingwerf

Het fonds Ooststellingwerf is succesvol. Het doel van de regeling is het ondersteunen van goede initiatieven die de leefbaarheid in de gemeente bevorderen. Dit jaar vindt de uitgifte plaats van de 3^e tranche. Dit is de laatste tranche. Naar verwachting is dan € 1 miljoen besteed. Er zijn bij de 1^e en 2^e tranche veel meer aanvragen binnengekomen dan verwacht. De begeleiding van aanvragers is intensief, waardoor er kwalitatief goede projecten zijn ingediend.

Gezien het succes en enthousiasme van de inwoners van onze gemeente over het fonds Ooststellingwerf stellen we voor het fonds Ooststellingwerf te continueren voor de periode 2018-2021. We wachten eerst de evaluatie af alvorens we komen met een voorstel.

1.3.2 Overheidsparticipatie

Afgelopen jaren heeft de gemeente Ooststellingwerf veel ervaring opgedaan met vormen van burgerparticipatie. Inmiddels willen we nog een stap verder gaan door actief in te zetten op overheidsparticipatie. In het coalitieakkoord staat: 'Deze coalitie staat een college voor dat dicht bij alle burgers en bedrijven van de gemeente staat. Het is belangrijk een werkwijze en beleid te hanteren welke de burgers, de inwoners van de gemeente Ooststellingwerf, vroegtijdig de gelegenheid geven invloed uit te kunnen oefenen op het gemeentelijk handelen. Burgerparticipatie is een belangrijk uitgangspunt voor dit college'.

Maatschappelijke vraagstukken zijn vaak te ingewikkeld om door de overheid alleen te worden opgelost. Daarnaast gaan sommige ontwikkelingen zo snel, dat het beleidsmatig niet is bij te houden en een andere aanpak noodzakelijk maakt. De gemeente zoekt daarbij vanuit publieke doelen naar aansluiting bij maatschappelijke initiatieven. En in de gemeente Ooststellingwerf zijn veel initiatieven! Dat laat o.a. het succes van Fonds Ooststellingwerf in de praktijk zien. Ook zijn ondernemers in onze gemeente op verschillende manieren op zoek om hun verantwoordelijkheid te nemen op het gebied van duurzaamheid, BBE en ondernemerschap. Hierbij loopt de gemeente tegen een aantal knelpunten aan. Het ontwikkelen van initiatieven vraagt naast ambtelijke capaciteit, ook om een professionele ondersteuning van de onze inwoners en ondernemers. De gemeente wil gaan experimenteren met aanjagers die, onafhankelijk van de gemeente, onze inwoners en ondernemers kunnen ondersteunen om initiatieven verder te ontwikkelen. Ook is er budget nodig om deze initiatieven financieel te kunnen ondersteunen.

1.3.3 Invoering Diftar+

Voor het realiseren van de VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof) in 2020 moeten we naar 100 kg te verbranden restafval (inclusief grof huishoudelijk restafval, bouw en sloop afval) per inwoner, per jaar en 75% hergebruik.

In 2016 werd via de Sortibak 173 kg te verbranden restafval per inwoner aangeboden. Deze 173 kg aangeboden restafval bestond voornamelijk uit afval dat niet in de Sortibak thuishoort (te weten 69 kg Gft-afval; 12 kg grof huishoudelijk afval; 8 kg textiel, 6 kg oud papier en 5 kg verpakkingsglas). Deze afvalstromen,

'grondstoffen' verlaten hierdoor de Kringloop. Een belangrijke taak is daarom onze inwoners nog meer te stimuleren deze afvalstromen, zoals Gft afval, beter gescheiden aan te bieden.

Samen met Omrin en de Diftar gemeenten Heerenveen en Opsterland onderzoeken we op dit moment naar wijziging/ uitbreiding van de huidige Diftar afrekeningsystematiek naar frequentie en gewicht voor de Sortibak (Diftar+). Met het afrekenen per aanbieding en per kg geven we de inwoners een prikkel de zwaardere stromen, en die niet in de Sortibak horen, beter gescheiden aan te bieden. De verwachting is dat Gft afval dan wel in de Biobak wordt aangeboden, omdat in eerste instantie voor de Biobak alleen frequentie wordt gerekend (€1,-/ keer). De inwoner krijgt zo nog meer invloed op zijn factuur Afvalstoffenheffing en gaat net als de gemeente (bij Omrin) aangeboden restafval afrekenen op gewicht.

Voor het realiseren van de VANG-doelstellingen in 2020 hebben we het voornemen om Diftar+ (frequentie en gewicht) in de loop van 2018 in te voeren. Een uitgewerkt voorstel hierover leggen we dit jaar aan u voor, waarbij ook de budgettaire consequenties uitgewerkt zijn.

1.3.4 Sociaal Domein (inclusief Gebiedsteam)

In de gehele keten binnen het Sociaal Domein zijn in 2016 maatregelen in gang zijn gezet om te komen tot verbetering van de informatievoorziening, de controlemogelijkheden en de communicatie tussen ketenpartners. In 2017 verwachten we hiervan profijt te hebben, waardoor de (financiële) contouren binnen het sociale domein nog beter zichtbaar zullen zijn. We gaan nog betere zorg leveren door bij de inkoop en aanbesteding van de zorgaanbieders vanaf 2018 te werken met resultaatafspraken en arrangementen.

Uit de Decembercirculaire 2016 blijkt dat de budgetten de komende jaren ten opzichte van 2017 stapsgewijs met €0,6 miljoen teruglopen naar €13,6 miljoen in 2021.

Sociaal Domein	2017	2018	2019	2020	2021
Dec circulaire 2016					
AWBZ naar WMO	3.976	3.907	3.860	3.851	3.844
Jeugdzorg	5.825	5.783	5.788	5.803	5.834
Participatiewet	4.711	4.394	4.162	3.974	3.888
Totaal	14.512	14.084	13.810	13.628	13.566

Zoals gezegd verwachten we in 2017 een beter inzicht te hebben in de financiële contouren binnen het Sociaal Domein. In deze periode vraagt de beheersing van de kosten in het Sociaal Domein veel inzet op monitoring en risicobeheersing. De reserve Sociaal Domein hebben we achter de hand om jaarlijkse schommelingen op te vangen.

Begin 2017 hebben we u geïnformeerd over de stand van zaken van het Gebiedsteam Ooststellingwerf. Uiterlijk eind 2017 presenteren we een voortgangsrapportage. In deze rapportage verwoorden we de ontwikkelingen en brengen we een advies uit over de volgende te nemen stappen in de doorontwikkeling van het Gebiedsteam en het team Samenleving van de afdeling Mens & Ontwikkeling.

1.3.5 Nieuwe Omgevingswet

Het Kabinet is in 2011 begonnen met een grote stelselherziening van het omgevingsrecht. Met deze stelselherziening willen zij met eenvoudigere en gemakkelijker te begrijpen regels het omgevingsrecht voor iedereen eenvoudiger en sneller maken.

Het omgevingsrecht reikt verder dan alleen maar het traditionele fysieke domein van de ruimtelijke ordening. De Omgevingswet heeft ook gevolgen voor veel bestaande gemeentelijke verordeningen, beleidsregels, nadere regels en besluiten. Daardoor vergt het voor gemeenten een integrale benadering van vraagstukken die zich voordoen in het fysieke domein.

De Eerste Kamer stemde op 22 maart 2016 in met de Omgevingswet. Hoewel de voorgenomen inwerkingtreding in 2019 nog ver weg lijkt, is het zaak om nu al aan de slag te gaan: kennis vergaren, meedenken, vaardigheden opdoen, praktijkervaring opdoen en de organisatie voorbereiden op wat komen gaat. U hebt bij de Programmabegroting 2017 – 2020 ruimte vrij gemaakt voor het implementeren van de Omgevingswet, in totaal gaat het om € 400.000. Met deze middelen kunnen we concreet uitvoering geven aan de implementatie. Daarvoor stellen we een Uitvoeringsprogramma op. In dit Uitvoeringsprogramma worden drie programmalijnen benoemd: Informatie & Automatisering, Personeel & Organisatie en Beleid & Uitvoering Omgevingswet. Deze worden zijn uitgewerkt in uitvoeringsgerichte acties voor een periode van 2017-2020. Voor de zomer 2017 ontvangt u een voorstel.

1.3.6 Caparis – overgang Sociale Werkvoorziening medewerkers

Op 28 februari 2017 hebben we besloten uitvoering te geven aan de herstructurering van Caparis NV, zoals overeengekomen in de Gemeenschappelijke regeling Sociale werkvoorziening Fryslân. Tien groenmedewerkers zijn per 1 april 2017 naar de gemeente overgekomen. Ze worden door de GR SW Fryslân aan ons om niet uitgeleend. Het voornemen is om per 1 januari 2018 nog een aantal medewerkers over te nemen. Via een groeimodel willen we toewerken naar een uitbreiding. Daarbij denken we aan een overname van de andere groenmedewerkers, de schoonmakers, de medewerkers post en de SW medewerkers die een detachingscontract hebben en werkzaam zijn voor onze gemeente. Inclusief de eerste tien groenmedewerkers betreft het dan uiterlijk 1 januari 2019 in totaal circa 40 SW medewerkers. Ook voor deze medewerkers maken we een goed plan van aanpak voor wat betreft de plekken waar men kan worden ingezet. Dit is wel mede afhankelijk van de herstructureringsplannen.

1.3.7 Informatiebeveiliging en Privacy

We maken steeds meer en steeds vaker gebruik van geautomatiseerde systemen. Ook is er sprake van toenemende (digitale) informatie-uitwisseling tussen overheidsorganisaties onderling en met burgers en bedrijven door ontwikkelingen zoals internet en telewerken. We moeten hierbij rekening houden met de privacyregels. Burgers, bedrijven, instellingen moeten de overheid kunnen vertrouwen en hebben er recht op te weten wie welke gegevens verzamelt en waarvoor deze gebruikt worden. Het is daarom van groot belang dat gegevens alleen onder strikte voorwaarden gebruikt worden en goed beveiligd zijn tegen onbevoegd gebruik.

Informatieveiligheid en privacy zijn thema's die binnen onze gemeente doorlopend aandacht verdienen. Informatieveiligheid gaat om beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en integriteit. Samengevat: Werkt het? Kan er niemand bij de informatie die daar niet bij mag? Zijn de gegevens juist en volledig? Privacy gaat over de zorgvuldige omgang met persoonlijke gegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van onze inwoners. Informatieveiligheid en privacy hebben meer te maken dan alleen met techniek en ICT. De veilige omgang met informatie heeft te maken met de organisatie, de werkprocessen, beschermingsmaatregelen en de controle hierop. Er is in de afgelopen tijd veel aandacht voor hacks, onveilige websites en datalekken bij gemeenten.

Een betrouwbare informatievoorziening is belangrijk voor de lokale democratie, aangezien de gemeenteraad en het college besluiten nemen op basis van deze informatie. Informatie dient beschikbaar, juist, tijdig en actueel te zijn, waarbij informatie niet geraadpleegd mag worden door onbevoegden. Belangrijk is daarbij dat de persoonsgegevens adequaat worden beveiligd om de privacy van onze inwoners te beschermen en bijvoorbeeld identiteitsfraude te voorkomen.

Op basis van nationale en Europese wetgeving verscherpen de eisen waaraan verwerkingen van persoonsgegevens moeten voldoen. Op basis van deze wetgeving dient onze gemeente daarom passende beveiligingsmaatregelen te treffen die de beschikbaarheid, de integriteit, de vertrouwelijkheid en de controleerbaarheid van de gemeentelijke bedrijfsgegevens zoveel mogelijk te garanderen.

2. Meerjarige lokale lastenverlichting 2017 - 2021

Voorstel

Instemmen met een meerjarige lokale lastenverlichting 2017-2021:

- ten aanzien van de tarieven rioolheffing te kiezen voor mogelijkheid 2. De oorspronkelijke lastenverlichting zetten we niet meer in voor verlaging van de tarieven rioolheffing. Zowel het gebruikers- als het eigenarendeel de tarieven rioolheffing vanaf 2018 te verlagen met minimaal 7½% tot 10%. In de loop van 2017 komen we met een nieuwe doorrekening van het GRP waarin we specificeren welk deel van de lagere lasten toegevoegd wordt aan de voorziening en welk deel ingezet wordt voor tariefsverlaging;
- ten aanzien van het vaste tarief afvalstoffenheffing stellen we voor het resterende deel lastenverlichting van de rioolheffing van € 368.000 en het deel lastenverlichting voor de afvalstoffenheffing van € 460.000 in te zetten (in totaal € 828.000) om het vaste tarief afvalstoffenheffing per perceel te egaliseren en langer op een laag niveau te houden, en mogelijk in te zetten om de VANG-doelstellingen te realiseren.

2.1 Inleiding

Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2017-2020 is besloten in 2017, bij de behandeling van de Kaderbrief 2018-2021, verschillende scenario's 'verlaging lokale lastendruk' met u door te nemen. Dit combineren we met de budgettaire gevolgen als gevolg van de invoering notitie Rente (BBV) per 2018.

Bij de Programmabegroting 2017-2020 is € 950.000 beschikbaar gesteld voor lastenverlichting voor de rioolheffing op het gebruikersdeel (€ 490.000) en voor de afvalstoffenheffing (€ 460.000).

2.2 Lastenverlichting rioolheffing (inclusief gevolgen rente)

Door de verplichte toepassing de nieuwe regels van het BBV moeten we met een omslagpercentage van de rente rekenen. In de riolering hebben we de afgelopen 10-15 jaar veel investeringen gedaan. Per investering rekenden we de rente toe tegen de geldende dagrente van de BNG op het moment van activering van de investering. Deze rente was vele malen hoger dan de huidige berekening van het renteomslagpercentage. De wijziging in het BBV zorgt ervoor dat we ongeveer € 900.000 minder aan rente mogen toerekenen aan de riolering. Tegelijkertijd stijgen de afschrijvingslasten met ongeveer € 300.000 omdat de annuïteit verandert (de afschrijving wordt in de eerste jaren hoger). Per saldo zijn de lasten in de riolering jaarlijks € 600.000 lager. We mogen maximaal 100% kostendekkend zijn met de rioolheffing.

Scenario's lastenverlichting rioolheffing op hoofdlijnen:

Mogelijkheid 1 (gevolg rente)

De rioolheffing verlagen met ongeveer € 600.000 (structureel). Dit komt neer op een korting op de tarieven van 20% (op het gebruikers- en eigenarendeel van de rioolheffing). Het gereserveerde deel van de oorspronkelijke lastenverlichting rioolheffing van € 368.000 (€ 490.000 minus € 122.000 lastenverlichting gebruikersdeel rioolheffing 2017) gebruiken we niet voor lastenverlichting. Dit bedrag kan worden ingezet voor lastenverlichting afvalstoffenheffing.

Mogelijkheid 2 (gevolg rente)

Een combinatie van (structureel) verlagen van de tarieven en het verhogen van de lasten binnen het taakveld/product riolering door jaarlijks een dotatie te doen aan het spaardeel van de voorziening Riolering.

Voor het verlagen van de tarieven kunnen we vanaf 2018 minimaal een korting geven tussen de 7½% en 10%. Dit als uitgangspunt. In de Programmabegroting 2017-2020 zijn we uitgegaan van 7½ %. Dit ligt ruwweg tussen de € 200.000 en € 300.000 aan lastenverlichting. Dit geldt dan zowel voor het gebruikersdeel als het eigenarendeel (de eerdere lastenverlichting voor 2017 gold alleen voor het gebruikersdeel) en is dan structureel.

In het huidige kostendekkingsoverzicht van het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP 2015-2019) wordt de rioleringsvoorziening in 2027 negatief. Vanaf 2029 staan hoge (miljoenen) investeringen in de riolering gepland. Voor deze investeringen is op dit moment nog geen dekking. De verlaging van de rentelasten in de riolering biedt de mogelijkheid om nu alvast te sparen voor deze toekomstige grote investeringen, waardoor het niet/minder nodig is om over een aantal jaren het tarief (meer dan trendmatig) te laten stijgen. Het kostendekkingsoverzicht van het GRP moet hiervoor opnieuw doorgerekend worden. Dit betekent dat we later dit jaar met een update komen van het kostendekkingsoverzicht, waarin we specificeren welk deel van de lagere lasten toegevoegd wordt aan de voorziening en welk deel ingezet wordt voor tariefsverlaging.

Het gereserveerde deel van de oorspronkelijke lastenverlichting rioolheffing van € 368.000 (€ 490.000 minus € 122.000 lastenverlichting gebruikersdeel rioolheffing 2017) gebruiken we niet voor lastenverlichting. Dit bedrag kan worden ingezet voor lastenverlichting afvalstoffenheffing.

Samenvatting van mogelijkheid 2:

- het tarief rioolheffing voor eigenaar en gebruiker kunnen we met ingang van 2018 verlagen met 7½% - 10%, een behoorlijke structurele lastenverlichting;
- de overige uitgangspunten van het GRP 2015-2019 veranderen niet;
- voor forse toekomstige investeringen (vanaf 2029) kan vanaf 2018 jaarlijks een bijdrage in de voorziening Riolering gestort worden;
- het gereserveerde deel van de oorspronkelijke lastenverlichting rioolheffing van € 368.000 kan ingezet worden voor lastenverlichting afvalstoffenheffing.

2.3 Lastenverlichting afvalstoffenheffing

Het nieuwe renteomslagpercentage zorgt ook bij de afvalstoffenheffing voor een lager bedrag aan toe te rekenen rente. Het gaat hier wel om een substantieel lager bedrag dan bij de riolering (ongeveer € 25.000 voor 2018, dit bedrag neemt ieder jaar af).

Het gereserveerde deel van de oorspronkelijke lastenverlichting afvalstoffenheffing (incidenteel € 460.000) kunnen we in blijven zetten om het vaste tarief afvalstoffenheffing per perceel minder snel te laten stijgen. Daarnaast kan ook het resterende deel lastenverlichting van de rioolheffing (€ 368.000) ingezet worden voor de afvalstoffenheffing (om het tarief nog langer laag te houden) en mogelijk in te zetten voor het realiseren van VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof). In totaal is dan € 828.000 beschikbaar. We hebben het voornemen om voor het realiseren van de VANG-doelstellingen Diftar+ in te voeren in de loop van 2018. In paragraaf 1.3.3 'Invoering Diftar+' hebben we u hierover geïnformeerd. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid om een deel achteraf terug te geven aan de inwoner (als beloning bij goed 'scheidingsgedrag').

3. Uitgangspunten (inclusief lokale lasten)

Voorstellen

Nieuw beleid

Een pas op de plaats te maken met voorstellen nieuw beleid voor de begroting 2018. Het overige nieuw beleid beperken we tot het uitvoeren van wettelijke taken en het doen van vervangingsinvesteringen.

Lonen en prijzen

Voor de loonontwikkeling uitgaan van 1½ % verhoging in 2018, inclusief een pensioenpremiestijging van 1%. De budgetten ramen we reëel in relatie tot de doelstelling en/of beoogd effect. De automatische prijscompensatie uitbestede werkzaamheden en leveranties passen we niet meer toe.

Prijsontwikkeling gesubsidieerde instellingen

De subsidies en bijdragen worden in 2018 verhoogd met 1½%.

Systematiek doorwerking lonen en prijzen in relatie tot de algemene uitkering

Voor het eerstvolgende begrotingsjaar (2018) wordt uitgegaan van lopende prijzen en daarna (2019 tot en met 2021) van constante prijzen.

Leningportefeuille

De leningenportefeuille wordt verder afgebouwd met behulp van een meerjaarlijks begrotingsoverschot. Het (jaarlijks) overschot wenden we aan voor een lagere herfinanciering van de bestaande leningen.

OZB, forensenbelasting en leges:

- a. een trendmatige verhoging van 1½ % wordt doorgevoerd;
- b. bij een algehele waardedaling c.q. waardevermindering van de onroerende goederen wordt het tarief van OZB verhoogd dan wel verlaagd, om de begrote opbrengst te realiseren;
- c. 75% kostendekking is voor de leges omgevingsvergunningen voor de periode 2016-2019 uitgangspunt.

Afvalstoffenheffing

Uitgangspunt is kostendekking. In hoofdstuk 2 'Meerjarige lokale lastenverlichting 2017–2021' stellen we voor het vaste tarief afvalstoffenheffing per perceel ook na 2017 te egaliseren en langer op een laag niveau te houden door het bedrag voor meerjarige lokale lastenverlichting van € 828.000 hiervoor te bestemmen

Rioolheffing

Uitgangspunt is kostendekking. In hoofdstuk 2 'Meerjarige lokale lastenverlichting 2017–2021' stellen we voor de tarieven gebruikers- en eigenarendeel rioolheffing met ingang van 2018 te verlagen met minimaal 7½ tot 10%.

Toeristenbelasting

De tarieven zijn vanaf 2014 bevroren op € 1,00 per overnachting. Het tarief 2018 blijft ongewijzigd.

Precariobelasting

Het tarief € 2,18 per m², dat per 1 januari 2016 is bepaald, blijft van kracht. In de afbouwfase is geen tariefsverhoging meer mogelijk. Tot en met 2021 blijven we de geraamde opbrengst van € 1,232 mln. heffen.

3.1 Lonen en prijzen

3.1.1 Loonontwikkeling (incl. pensioenpremie)

Loonkostenontwikkeling 2018

Voor de begroting 2018 wordt als basis de situatie volgens de personeelsadministratie per april 2017 genomen, waarbij rekening wordt gehouden met de laatste ontwikkelingen op het gebied van ons personeelsbestand, de ontwikkelingen op het gebied van sociale lasten en de daarbij behorende loonsom.

De huidige Cao-gemeenten loopt van 1 januari 2016 tot 1 mei 2017, conform deze CAO zijn de salarissen per 1 januari 2016 met 3% en per 1 januari 2017 met 0,4% gestegen. Op dit moment is niet bekend wat de loonkostenontwikkeling na 1 mei 2017 wordt. In februari hebben de VNG (inzet: nullijn) en de vakbonden (inzet: 2½ %) de zgn. inzetbrieven Cao gemeenten gepubliceerd. Op dit moment kan moeilijk geschat worden of (en met welk percentage) een loonsverhoging voor 2018 reëel is. De pensioenpremiestijging zou zoals het ABP die nu voorziet, leiden tot een stijging van de pensioenpremielasten voor de werkgever met 1% van de loonsom. Daarom vinden we het reëel rekening te houden met een structurele loonkostenontwikkeling in 2018 van +1½% per jaar. We stellen voor in te stemmen met deze loonkostenontwikkeling 2018.

Pensioenpremie ABP 2018/2019

Vanaf 1 januari 2017 stijgen de ABP-pensioenpremies met 2,6%. Dit leidt tot een stijging van de pensioenpremielasten voor de werkgever met 1,4% van de loonsom. De pensioenpremieontwikkeling voor 2018 is nog niet vastgesteld, maar zeker is dat die ook zal drukken op de loonruimte voor 2018. De pensioenpremiestijging zoals het ABP die nu voorziet, zou leiden tot een stijging van de pensioenpremielasten voor de werkgever met 1% van de loonsom.

3.1.2 Prijsontwikkeling lasten en baten

De prognose van de inflatie voor 2018 is 1,4 %. Het CPB voorspelt een 'prijs bruto binnenlands product (BBP)' eveneens van 1,4 % voor 2018 (bijgestelde prognose 2017: 1,2%). We stellen voor het inflatiecijfer af te ronden op 1½% en te bepalen via de prijsmutatie van het BBP, zoals deze in het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Plan Bureau (CPB) wordt vastgesteld. Dit is in overeenstemming met de bestendige gedragslijn van de afgelopen jaren. Het ministerie van BZK gebruikt deze cijfers voor de berekening van de prijsontwikkeling binnen de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Dit houdt in dat onze inkomsten van het Rijk, los van wijzigingen in het beleid, met dit percentage gaan stijgen.

3.1.3 Prijsontwikkeling prijsgevoelige budgetten

De budgetten ramen we reëel in relatie tot de doelstelling en/of beoogd effect. Het verhogen van budgetten, anders dan autonome correcties, zijn niet toegestaan, tenzij compensatie wordt gevonden binnen hetzelfde product en/of programma. Automatische prijscompensatie vindt niet meer plaats. Dit is een variant op de Zero Based Budget (ZBB) benadering (uitgangspunt is het bepalen van de minimale capaciteit en het minimale budget die nodig en efficiënt zijn om toekomstige doelen te kunnen realiseren). In 2017 (Programmabegroting 2017-2020) zijn we gestart met deze werkwijze. We stellen voor deze werkwijze te continueren.

3.1.4 Prijsontwikkeling gesubsidieerde instellingen

In de lijn van de afgelopen jaren stellen we voor een prijscompensatie voor 2018 voor de gesubsidieerde instellingen toe te passen. Concreet betekent dit dat het budget in 2018 verhogen met 1½ % (2017: 1%). De structurele kosten die hiermee gemoeid zijn bedragen ca € 45.000. Na 2018 zal opnieuw afgewogen moeten worden of de beschikbare budgetten in relatie staan tot de resultaatafspraken zoals die in de subsidieovereenkomsten zijn afgesproken. We stellen u voor in te stemmen met deze verhoging.

3.2 Algemene uitgangspunten

3.2.1 Nieuw beleid

Bij de Programmabegroting 2017-2020 is € 5,7 mio nieuw eenmalig beleid beschikbaar gesteld voor de komende vier jaar. De uitvoering van deze projecten/werkzaamheden zijn onlangs gestart en volop in uitvoering. De uitvoering hiervan legt een groot beslag op de beschikbare ambtelijke capaciteit. Daarnaast zijn in 2018 gemeenteraadsverkiezingen. De (nieuwe) coalitie zal naar verwachting in het op te stellen coalitieakkoord 2018 – 2022 budgettaire wensen en de voornemens naar voren brengen. Daarnaast komt de budgettaire begrotingspositie vanaf 2019 op termijn onder druk.

Daarom is ons voorstel een pas op de plaats te maken met voorstellen nieuw beleid voor de begroting 2018. Het overige nieuw beleid beperken we tot het uitvoeren van wettelijke taken (binnen de middelen die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt) en het doen vervangingsinvesteringen, mits noodzakelijk (zoals materieel bij de Buitendienst en automatisering bij I&A).

3.2.2 Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De ramingen van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor de jaren 2018 tot en met 2021 zijn berekend op basis van de Meicirculaire 2017. De uitkomsten van de Septembercirculaire worden niet in de primitieve begroting verwerkt.

Bij de berekening van de algemene uitkering gaan we voor het eerstkomende begrotingsjaar (2018) uit van zogenaamde lopende prijzen en voor de volgende jaren van zogenaamde constante prijzen. Bij lopende prijzen wordt rekening gehouden met loon- en prijsontwikkelingen en bij constante prijzen niet. We stellen voor deze beleidslijn de komende jaren te continueren.

3.2.3 Afbouw leningenportefeuille

De afgelopen jaren hebben we, aan de hand van actuele liquiditeitsprognoses, met succes gericht beleid gevoerd de leningenportefeuille af te bouwen. Dit kon mede door het inzetten van eenmalige baten. Jaarlijks zetten we een eventueel terugkerend begrotingsoverschot in, zodat we de leningportefeuille blijvend omlaag kunnen brengen. Dit leidde tot lagere financieringslasten. Per 1 januari 2017 is een bedrag van € 25,4 miljoen opgenomen in leningportefeuille tegen een gemiddeld rentepercentage van 2,15 %. Ultimo 2020 hebben we nog een schuld openstaan van € 17,3 miljoen Een gemiddelde jaarlijkse afname van meer dan € 2 miljoen per jaar. We stellen vast dat de gekozen aanpak, gericht op lange termijn, zeer succesvol is. Jaarlijks nemen de structurele financieringslasten af.

Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2015-2018 is besloten dat 50% van het gerealiseerde rentevoordeel door lagere herfinanciering gebruikt kan worden om de leningenportefeuille af te bouwen. Op basis van een recente liquiditeitsprognose (maart 2017) concluderen we dat tot en met 2020 geen extra herfinanciering noodzakelijk is. Het gereserveerde bedrag van € 788.000 hoeft niet beschikbaar te blijven voor het verder afbouwen van onze leningenportefeuille. We stellen voor dit bedrag volledig in te zetten ter dekking van de budgettaire gevolgen (€ 1,3 mln. nadeel) invoering notitie Rente (BBV) per 2018.

Het uitgangspunt '50% van het gerealiseerde rentevoordeel door lagere herfinanciering te gebruiken om de leningenportefeuille af te bouwen' kan voortaan komen te vervallen. Het uitgangspunt van een structureel en reëel in evenwicht zijn van de meerjarenbegroting (met een meerjaarlijks begrotingsoverschot) draagt, op kasbasis (meer ontvangsten dan uitgaven), grotendeels bij aan een positieve cashflow. Dus meer geld op de bank. Het overschot kunnen we aanwenden voor een lagere herfinanciering van de bestaande leningen. We stellen voor in te stemmen met deze bijgestelde beleidslijn.

3.2.4 Sociaal Domein

In de Programmabegroting 2017-2020 zijn de lasten en baten Sociaal Domein budgettair neutraal opgenomen. Wettelijke taken worden uitgevoerd binnen de middelen die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt. Dit uitgangspunt hanteren we ook voor de Programmabegroting 2018-2021.

Uit de Decembercirculaire 2016 blijkt dat de budgetten de komende jaren ten opzichte van 2017 stapsgewijs met € 0,6 miljoen teruglopen naar € 13,6 miljoen in 2021. De reserve Sociaal Domein hebben we achter de hand om jaarlijkse schommelingen op te vangen. In de reserve is een bedrag van € 8,077 miljoen gereserveerd (betreft de stand van de reserve 27 maart 2018). Hierin zit nog een toevoeging van € 3,11 miljoen over 2016 ten aanzien van de Jeugdzorg. De feitelijke cijfers 2016 over de Jeugdzorg zullen bekend zijn (en behandeld worden) bij de vaststelling van de jaarstukken 2016 (juni 2017).

3.3 Gemeentelijke belastingen en heffingen

Een aantal gemeentelijke belastingen en heffingen (onroerendezaakbelasting, forensenbelasting en leges) worden trendmatig verhoogd met 1½ % (2017: 1%). Dit percentage komt overeen met de verwachte inflatie. De afvalstoffenheffing is afhankelijk van de kosten (100% dekking). De rioolheffing is gebaseerd op het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP 2015-2019).

3.3.1 OZB

Voor 2016 en 2017 is de opbrengst OZB niet verhoogd. Het advies is voor 2018 een trendmatige verhoging van 1½ % te hanteren; dit percentage komt overeen met de prijs BBP.

Voor de OZB gelden geen maximale tarieven gelden, echter er is wel een beperking. Dat is de zogenaamde macronorm die het Rijk vaststelt. De gezamenlijke gemeenten mogen die norm niet overschrijden op straffe van een korting op het Gemeentefonds. De macronorm is afhankelijk van de prijsontwikkeling. Voor het eerst in jaren blijft de gemiddelde stijging van de OZB in 2017 binnen de macronorm van 1,97% (2016: 1,57%). Voor 2018 is dit percentage nog niet bekend.

3.3.2 Forensenbelasting

De hoogte van de belastingaanslag van de forensenbelasting wordt bepaald aan de hand van de WOZ waarde zoals vastgesteld op grond van de Wet WOZ. We stellen voor deze belasting voor 2018 trendmatig met 1½ % te verhogen.

3.3.3 Precariobelasting

Tarief precariobelasting 2017 en volgende jaren

Bij de vaststelling van de Kaderbrief 2016-2019 is besloten dat de dekking van de financieringslasten van de eenmalige bestedingen precariogelden (€ 2 miljoen) grotendeels gedekt worden door met ingang van 2016 het tarief precariobelasting jaarlijks (2016 t/m 2019) te verhogen met € 0,05. De structurele geraamde opbrengst per jaar is € 28.000. Het tarief 2016 is ook met € 0,05 verhoogd. Op 21 maart 2017 heeft de Eerste Kamer ingestemd het wetsvoorstel ter wijziging van de precariobelasting op nutsbedrijven. Als gevolg hiervan kunnen de voorgenomen tariefsverhogingen precariogelden voor de periode 2017 t/m 2019 van € 0,05 per jaar geen doorgang meer vinden. De budgettaire gevolgen verwerken we in de Programmabegroting 2018-2021.

Afschaffing precariobelasting per 1 juli 2017

Het kabinet wijzigt de precariobelasting op nutsbedrijven per 1 juli 2017 (dat deel voor kabels en leidingen voor de nutsbedrijven gaat onder de vrijstellingen vallen). Voor gemeenten die op 10 februari 2016 een verordening met tarief hadden vastgesteld voor precariobelasting op kabels en leidingen geldt een overgangstermijn tot 1 januari 2022. Dat geldt ook voor Ooststellingwerf. Het tarief wat per 1 januari 2016 is

bepaald blijft van kracht. In de afbouwfase is geen tariefsverhoging meer mogelijk. We stellen voor elk jaar tot en met 2021 de geraamde opbrengst van € 1,232 miljoen te blijven heffen tegen het door u vastgestelde tarief van € 2,18 per m¹.

3.3.4 Toeristenbelasting

Op 19 oktober 2010 heeft u de tarieven toeristenbelasting voor 2011-2014 vastgesteld. De hoogte van de toeristenbelasting vanaf 2014 is bevroren op € 1,00 per persoon per nacht. Het tarief wijkt af van het advies van het Recreatieschap Drenthe. U hebt op 23 juni 2015 besloten (raadsvoorstel Toeristenbelasting 2016) het tarief voor 2016 niet te verhogen. Het tarief voor 2017 is ook gelijk gebleven.

Het recreatieschap heeft in 2016 geadviseerd een tariefstijging per jaar van € 0,05 voor de komende vier jaar, vanaf 2016 van € 1,05 pp/per nacht. Hierbij is het advies ook uit te gaan van een maximale bandbreedte van 20% van het geadviseerde tarief. Het geadviseerde tarief voor 2018 is € 1,15 met een bandbreedte van € 0,23. Met het huidige tarief van € 1,00 blijft Ooststellingwerf binnen de bandbreedte.

Op dit moment is er daarom geen aanleiding om het tarief voor 2018 te verhogen. We stellen voor het tarief voor 2018 wederom vast te laten stellen op € 1,00 per persoon / per nacht.

3.3.5 Rioolheffing en Afvalstoffenheffing

Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2017-2020 is besloten in 2017, bij de behandeling van de Kaderbrief 2018-2021, verschillende scenario's 'verlaging lokale lastendruk' met u door te nemen. Bij de begroting 2017 is € 950.000 beschikbaar gesteld voor lastenverlichting voor de rioolheffing op het gebruikersdeel (€ 490.000) en voor de afvalstoffenheffing (€ 460.000).

Rioolheffing

Op 17 maart 2015 is het GRP 2015-2019 door u vastgesteld. Uit het plan blijkt dat de rioolheffing voor een periode van 10 jaar niet hoeft te stijgen met meer dan een trendmatige verhoging. Over vijf jaar wordt het Rioleringsplan geactualiseerd en een nieuw kostendekkenheidsplan opgesteld. U hebt op 20 december 2016 besloten € 122.000 te onttrekken aan de reserve 'Lastenverlichting afval en riool' voor verlaging van de tarieven gebruikersdeel rioolheffing 2017.

In hoofdstuk 2 'Meerjarige lokale lastenverlichting 2017–2021' stellen we voor de tarieven gebruikers- en eigenarendeel rioolheffing met ingang van 2018 te verlagen met minimaal 7½ tot 10%. Voor forse toekomstige investeringen (vanaf 2029) kan vanaf 2018 jaarlijks een bijdrage in de voorziening Riolerings gestort worden. Hierdoor is het niet/minder nodig om over een aantal jaren het tarief (meer dan trendmatig) te laten stijgen.

Afvalstoffenheffing

Op 20 december 2016 hebt u voor 2017 ingestemd met een vast tarief afvalstoffenheffing van € 96 en de lediging van GFT-afval constant te houden op € 1. De werkelijke stand van de reserve Lastenverlichting afval en riool op 31-12-2016 is € 500.000. In 2017 kan nog eenmaal ca. € 213.000 onttrokken worden om het vaste tarief te bevroren op € 96. In de reserve resteert dan een bodembedrag van € 287.000 (= ± minimumniveau).

In hoofdstuk 2 'Meerjarige lokale lastenverlichting 2017–2021' stellen we voor het vaste tarief afvalstoffenheffing per perceel ook na 2017 te egaliseren en langer op een laag niveau te houden door het bedrag voor meerjarige lokale lastenverlichting hiervoor te bestemmen. In totaal is hiervoor € 828.000 beschikbaar (resterende deel lastenverlichting van de rioolheffing van € 368.000 en het deel lastenverlichting voor de afvalstoffenheffing van € 460.000). Het tarief voor lediging GFT-afval blijft ongewijzigd op € 1 voor een periode van vier jaar (2018 tot en met 2021).

3.3.7 Leges

Leges omgevingsvergunningen

Op 26 januari 2016 hebt u besloten de nota Bouwleges gemeente Ooststellingwerf vast te stellen en daarbij in te stemmen met een kostendekking van 75% voor de bouwleges voor de periode van 2016-2019. In 2016 komen we uit op een kostendekking van 73%. In 2017 (OWO-VTH breed) zal een algehele evaluatie en mogelijke bijstelling van de legestarieven plaatsvinden op basis van de nieuwe inzichten. We houden hierbij rekening met de toekomstige ontwikkelingen. Dit heeft effect op de kosten die toe te rekenen zijn aan de bouwleges. Ook worden de randvoorwaarden en de wettelijke kaders van de toerekening van de kosten aan de bouwleges steeds duidelijker door vernieuwde wetgeving en rechterlijke uitspraken.

We stellen voor bij de vaststelling van de leges omgevingsvergunning voor de periode 2016-2019 nu uit te gaan van 75% kostendekking.

Overige legestarieven

De legestarieven zijn afhankelijk van de tijdsbesteding, de maximale tarieven, de loonkosten en andere directe kosten (in principe ook 100% kostendekking).